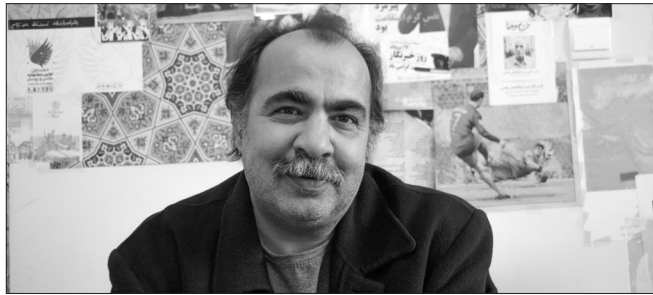

در گفت‌وگوی حمید جلالی نژاد معمار مطرح شد؛

پارک مادر برای رویدادهای بزرگ مناسب نیست

وی با اشاره به اینکه متاسفانه کرمان مرکز شهر ندارد، می‌گوید: «همه شهرها باید مرکزی برای انجام فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی و هنری داشته باشند اما شهروسازان در کرمان از زمان پهلوی دوم که موج جنبش مدرنیته و جهانی شدن وارد شهرها شد شهروسازی نکردند». این معمار در این باره توضیح می‌دهد: «در دوره گنجعلی‌خان که کرمان از بین رفته بود و می‌خواست ساخته شود میدان گنجعلی‌خان ایجاد شد که فعالیت‌های اجتماعی روز مردم در آن انجام می‌شد. در دوره‌های بعدی در میدان ارگ هم همین وضعیت وجود داشته است؛ در میدان ارگ دیگر مسجد و یا حمام عنصر اصلی نیستند و در گوشه‌های میدان قرار دارند و فضای اصلی آن برای انجام فعالیت‌های اجتماعی در نظر گرفته می‌شود. در دوره پهلوی اول و دوم که ماشین وارد شهر می‌شود گاراژها در همین میدان قرار می‌گیرد اما باز هم مراسم در میدان ارگ برگزار می‌شود. از زمان پهلوی دوم، میدان به فلکه یعنی جایی برای دور زدن ماشین‌ها تبدیل شد. در این دوران، باز هم فعالیت‌های اجتماعی در شهر جایگاهی دارد و خیابان کارکرد اجتماعی دارد ولی اکنون همه فضاهای شهری سواره شده‌اند و پیاده در این شهر جایگاهی ندارد».

وی ادامه می‌دهد: «کسانی که برای این شهر طرح و نقشه تهیه می‌کنند؛ چه شهروسازان و چه کسانی که تصمیم‌گیر هستند باید محیط رفتاری و رفتار محیط بر انسان را بشناسند. محیط شهری باید برای پرورش انسان فرهیخته در نظر گرفته شود نه که شهروندان را به گذران اوقات در فضای مجازی سوق دهد یا اینکه با ماشین در خیابان‌ها دوردور کنند. این وضعیتی است که اکنون شهر کرمان دارد» این کارشناس با بیان اینکه این شهر یک کافه‌کتاب یا جایی برای قدم زدن شهروندان ندارد، اظهار می‌کند: «فلکه باغ‌ملی (که آن را حذف و روگذر به‌جای آن احداث کردند) می‌توانست نقش مرکزی برای انجام

گروه جامعه: جشنواره ملی نان که طی چهار روز پایانی هفته گذشته در پارک مادر برگزار شد بسیاری از شهروندان کرمانی را به دردمس انداخت. کسانی که در کوچه‌ها و خیابان‌های اطراف پارک مادر سکونت دارند می‌گویند که در ایام برگزاری جشنواره، در برخی از ساعات روز و شب، بیش از یک ساعت در ترافیک ماندند تا به خانه‌شان رسیدند. برخی از دیگر شهروندان بی‌خبر از اینکه در این محدوده از شهر صف‌های بلند ترافیک شکل گرفته این مسیر را برای تردد انتخاب کردند و گرفتار هرج‌ومرج و تاخیر شدند. خودروی را تصور کنید که در آن یک بیمار نرسیده و باید هرچه زودتر به خانه برسد اما به‌خاطر جشنواره نان شهرداری در ترافیک معطل شده است. این بیمار و افراد مشابه چه رنجی را تحمل کردند؟ موضوع وقتی بغرنج می‌شود که به یاد بیاوریم این ترافیک و اختلال در مسیرهای رسیدن به یکی از مهم‌ترین بیمارستان‌های شهر یعنی شفا شکل گرفت. طی روزهای گذشته به‌تناوب از زحمتی که شهرداری با این رویدادش برای شهروندان درست کرد گفته شده است. از دید کارشناسی مهندس حمید جلالی‌نژاد - معمار نیز مکان برگزاری جشنواره نان مناسب نبود. او به فردای کرمان می‌گوید: «چنین رویدادهایی باید در مکانی در مرکز شهر برگزار شود. کرمان اما متاسفانه مرکز شهر محلی برای انجام فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی و هنری ندارد». وی می‌افزاید: «پارک مادر اگرچه پاسخگوی بخشی از نیازهای تفریحی و فضای سبز شهر هست اما به‌عنوان یک مرکز شهر نمی‌تواند نقش آفرینی کند. ضمن اینکه در این محدوده از شهر مجموعه درمانی مهمی مثل بیمارستان شفا قرار گرفته که دسترسی به آن در هر ساعتی از شبانه‌روز باید به‌راحتی صورت بگیرد. وقتی شبکه ترافیکی در این محدوده ایجاد می‌شود می‌تواند بحران‌زا باشد».

وی ادامه می‌دهد: «در چنین شرایطی، کسانی که تصمیم‌گیری می‌کنند باید در انتخاب مکان برگزاری رویداد مواردی از جمله دسترسی و جای پارک و مزاحمت‌های شهری را مدنظر قرار دهند و بحران را هم بشناسند.» جلالی‌نژاد همچنین اظهار می‌کند: «پارک مادر در محدوده‌ای قرار گرفته که بافت محلی و جامعه همگنی دارد. به‌عنوان مثال، محله کوی سرچنگلداری جامعه همگنی دارد. با برگزاری این جشنواره، طی چند روز جامعه ناهمگنی به این محدوده دعوت شدند. با چنین اتفاقاتی، آسایش ساکنان این منطقه و امنیت روانی آن‌ها به هم زده می‌شود».

در گفت‌وگوی فردای کرمان با نقه‌الاسلامی کارشناس فضای سبز مطرح شد؛

درختان میدان کوثر جابه‌جا شوند می‌خشکند!

اسما پورزنگی آبادی

درختانی که در این میدان کاشته شده از نوع کاج هستند که همه هم سن بالا دارند. درخت کاج نباید جابه‌جا شود و به‌ندرت پیش می‌آید که بعد از جابه‌جایی زنده بماند. برای جابه‌جایی باید سر آن را زد و اگر سر این کاج‌ها زده شود از بین می‌روند و چیزی از آن نمی‌ماند.» این کارشناس فضای سبز با بیان اینکه در میدان کوثر یک جنگل مصنوعی بسیار زیبا و بسیار ارزشمند شکل گرفته است، می‌افزاید: «به خدا حیف است این درختان را از بین ببرند. در شهر کرمان با این شرایط آب و هوایی، ارزش یک درخت شاید به اندازه جان یک انسان باشد و باید از آن با نهایت دقت مراقبت کرد».

او که روز شنبه ۲۸ مهرماه از میدان کوثر بازدید کرده است، می‌گوید: «تقریباً می‌توان گفت که در این میدان غیر از کاج درخت دیگری نیست. گونه غالب کاج است و چقدر این کاج‌های مخروطی زیبا بالا رفته‌اند. آدم چطور دلش می‌آید خشک شدن این درخت‌ها را ببیند؟» او با تأکید بر این‌جا در میدان کوثر یک جنگل مصنوعی زیبا داریم، ادامه می‌دهد: «شاید ۹۰ درصد این درختان از زمین آب می‌گیرند چون

در حاشیه زمزمه‌های حذف یک میدان مهم کرمان؛

شهرداری درباره طرح میدان کوثر شفاف عمل کند

اسما پورزنگی آبادی

درباره تراکم‌ها و نوع کاربری‌ها و معابر در این محدوده از شهر چه پیشنهاداتی داده و چرا هزارویکسب را به این وضع انداخته که نه جای پارک در آن هست، نه سرزندگی و ایمنی کافی را دارد و نه می‌توان به‌راحتی در آن تردد کرد و نه حتی زندگی! اگر این طرح در این محدوده به‌طور دقیق اجرا شده و جواب هم داده، حالا بلوار ۴۵ متری پیشنهادی‌اش را هم اجرا کنند؛ البته اگر بلوار ۴۵ متری پیشنهادی این طرح، شمانیک و صوری نیست!

اجرای ناقص بلوار ۴۵ متری

بهانه اصلی حذف میدان کوثر، آن‌طور که موسوی در مصاحبه با فردای کرمان گفته اجرای بلوار ۴۵ متری است. این بلوار حدود ۱۶ کیلومتر طول دارد و برای اینکه شکل بگیرد، باید کلی خانه و مغازه از شرق تا غرب شهر ویران شود. فعلاً که شهرداری پول آن را ندارد. در مصاحبه با موسوی، به او گفتم که احداث این بلوار ۴۵ متری اگر هم کار درستی باشد، باید کامل اجرا شود تا نتیجه بدهد. الان اما، نه سمت شرقی بلوار ۴۵ متری اجرا شده و نه در غرب آن، در مسیر بلوار غدیر دو به بعد، بازگشایی مورد نیاز صورت گرفته است. وقتی از اجرای بلوار ۴۵ متری صحبت می‌شود یعنی اینکه تمام مغازه‌ها و خانه‌ها و زندگی‌هایی که در این مسیر ۱۶ کیلومتری شکل گرفته باید حذف شوند تا مسیر خودروها در یک بلوار عریض باز شود. چقدر از طول این بلوار در دو طرف میدان کوثر را شهرداری اجرا کرده که حالا نوبت به حذف میدان رسیده است؟

زیست اجتماعی میدان کوثر

اثبات اینکه شهروندان کرمانی نسبت به میدان کوثر تعلق خاطر دارند کار سختی نیست. طی لاقل یک دهه، این میدان به یکی از فضاهای پررفت‌وآمد شهری تبدیل شده و حتی در بخشی از تاریخ معاصر این شهر از خود ردپا برجای گذاشته است. طی این سال‌ها، شهرداری فضای سبز انبوه و سرحالی در میانه این میدان ایجاد کرده است. تجمع‌های خودجوش مردمی که به مناسبت‌های گوناگون در این میدان صورت گرفته کارکرد اجتماعی آن را تثبیت کرده است. دفن شهید گمنام در این میدان هم خود نشانی دیگر از عدم کارکرد صرفاً ترافیکی میدان کوثر است. در زمان شهرداری عالم‌زاده صحبت از این بود که میدان پهبازی و پیاده‌راه می‌شود. گفته می‌شود یکی، دو سال پیش، شهرداری با یکی از متخصصان درباره طراحی پیاده‌محور این میدان رسیده‌اند که میدان اصولی نیست و مسیر یک بزرگراه را گرفته است و باید کنار برود.

موسوی در مصاحبه‌ای که با او داشتیم این را گفت که در زمانی که مسئولیت معاونت شهرداری را داشته خیلی بر این موضوع تأکید می‌شده که شهرداری عملیات عمرانی در میدان کوثر انجام ندهد. اما جلوی چشم ایشان و بسیاری از کارشناسان دیگر، این میدان مدام رونق گرفت تا جایی که حتی پیکر مطهر یک شهید گمنام در آن تدفین شد. حالا اینکه ناگهان کارشناسان ترافیک احساس می‌کنند این میدان جای ماشین‌ها را تنگ کرده و باید حذف شود، این پرسش را روا می‌دارد که بگوییم: تا حالا کجا بودید؟! طی ۱۰ سال گذشته هیچ‌گاه از سوی هیچ عضوی از شورا یا مسئولی در شهرداری این موضوع به‌طور علنی مطرح نشده که شهرداری در میدان کوثر کاری نکند چون این میدان اصولی نیست و باید برچیده شود. به نظر می‌رسد آنچه را که تاکنون در دفاع از طرح باصطلاح ساماندهی میدان کوثر گفته شده است قانع‌کننده نیست و اما و اگرهای زیادی درباره آن وجود دارد. اگر شهرداری و شورای ترافیک استان و کارشناسان مستقل نظر دیگری دارند سکوت نکنند؛ به خصوص اینکه کالبد و روح شهر کرمان آن‌قدر زخم‌خورده و بیمار و رنجور هست که جای یک زخم تازه دیگر را نداشته باشد.

در واپسین ماه‌های فعالیت شورای ششم شهر کرمان و در آستانه انتخابات، اعلام خبر ساماندهی ترافیکی میدان کوثر از سوی محسن تویسرکانی - شهردار کرمان که معتقد است «باید پروژه‌ها را زخمی کرد، من بودم یا نبودم بالاخره یکی می‌آید تمام‌شان می‌کند»، نگاه‌های نگران را متوجه این نقطه مهم از شهر کرده است. قرار است این‌بار چه بر سر شهر بیاورند؟ مردم کرمان بیش از یک دهه است که نظاره‌گر پروژه‌های ناکارآمد پرهزینه‌ای هستند که شهرداری با اسم ساماندهی ترافیک و رفع گره‌های ترافیکی اجرا کرده بدون آنکه مشکل را حل کرده باشد. با این کارنامه پرخلا، حالا کسی به ساماندهی ترافیکی میدان کوثر دلخوش نیست. تویسرکانی در خبری که در این باره داد از جزئیات آنچه که می‌خواهند انجام بدهند چیزی نگفت. پس از این بود که در این باره گفت‌وگویی با سیدمحمد موسوی عضو شورای ترافیک استان و شورای شهر کرمان انجام دادم. از اظهارات او معلوم شد که ساماندهی این میدان یعنی حذف آن و باز کردن مسیر اجرای بلوار ۴۵ متری.

موسوی احداث این بلوار را در راستای اجرای طرح تفصیلی دانست. این در حالی است که گفته می‌شود چنین پروژه‌ای، پشتوانه قانونی ندارد چرا که اساساً در قرارداد طرح تفصیلی شهر کرمان، طراحی معابر دیده نشده است و اگر شهرداری بخواهد چنین معبری را احداث کند باید از کمیسیون ماده ۵ مجوز قانونی‌اش را بگیرد. با این تردیدها، انتظار می‌رود شهرداری کرمان پیش از آنکه به درخت‌کشی در میدان کوثر و خیابان‌کشی در این محدوده از شهر روی بیاورد، مستندات و مجوزهای قانونی آن را از طریق سامانه شفافیت نیمه‌تعطیل‌اش! در اختیار کارشناسان و شهروندان بگذارد. ما هنوز فراموش نکرده‌ایم که در سال‌های گذشته چقدر کارشناسان تأکید می‌کردند طرح تفصیلی کرمان درباره معابر قابل استناد نیست و تناقض زیادی در آن وجود دارد. حتی این ادعا نیز مطرح شده که خطوطی که تحت عنوان معبر در این طرح هست شمانیک بوده و صرفاً برای این کشیده شده تا ظاهر قضیه در طرح تفصیلی بودن آنچه ارائه شد حفظ شود!

تردید در اجرای طرح تفصیلی

یکی از خطاهای تاریخی شهرداری کرمان که کارشناسان همواره بر آن دست گذاشته و از آن به‌عنوان سرچشمه بسیاری از چالش‌های امروز شهر کرمان یاد می‌کنند عدم اجرای درست طرح‌های بالادستی، برخورد سلیقه‌ای با آن و گاهی هم دور زدن این طرح‌هاست. برای اینکه بدانیم شهرداری با همین طرح تفصیلی که اکنون برای حذف میدان کوثر و اجرای بلوار ۴۵ متری سهید سلیمانی به آن پناه می‌برد چگونه رفتار کرده است کافی است در محدوده‌هایی از شهر مثلاً در مناطق غربی، بینیم در اجرای پهنه‌بندی پیشنهادی این طرح چطور رفتار کرده‌اند. اینکه کاربری‌ها را به هم زده‌اند، زمین‌های ورزشی و آموزشی را تجاری و پارک‌ها را مسکونی کرده‌اند همه اعمال سلیقه‌های شخصی و گروهی و دلخواهی بر روند شهروسازی کرمان بوده که حالا شهروندان باید تاوان آن را پس بدهند و در منطقه‌ای زندگی کنند که هم با کمبود مدرسه مواجه است، هم فضای تفریحی و فرهنگی به اندازه کافی ندارد، هم معابرش مشکل دارد و هم با تراکم ترافیک مواجه است. حالا که چنین ادعاهایی درباره مواجهه شهرداری با طرح تفصیلی مطرح است و به استناد همین طرح می‌خواهند میدان کوثر را حذف کنند پیشنهاد می‌کنم شهرداری بیاید و «همه» آنچه که در طرح تفصیلی درباره محدوده میدان کوثر و خیابان هزارویکسب و بلوارهای نصر و آزادگان آمده را روی میز بگذارد و آنچه که در این محدوده از شهر انجام شده را با طرح مقایسه کند که ببینیم مشاور طرح تفصیلی به‌ندرت بعد از جابه‌جایی سبز می‌ماند.